

GREENPEACE

CRISI A TOTA COSTA 2024

ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DEL LITORAL
DAVANT ELS RISCOS DE L'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

CATALUNYA

EXTRET DE L'INFORME "CRISIS A TODA COSTA 2024. ANÁLISIS DE LA SITUACIÓN DEL LITORAL ANTE LOS RIESGOS DE LA EMERGENCIA CLIMÁTICA"

EL CANVI CLIMÀTIC ESTÀ SOTMETENT LA COSTA A FORTES PRESSIONS

CATALUNYA

Catalunya gaudeix de 699 quilòmetres de costa i 456 quilòmetres de platges que comencen a veure's ja molt afectades per l'excés de ciment i formigó a primera línia. Els seus enclavaments d'alt valor social i ambiental, com el Delta de l'Ebre, estan especialment amenaçats tant pels esdeveniments meteorològics extrems com per la pujada del nivell del mar i la manca d'arribada de sediments que queden atrapats als embassaments que esquitxen la conca riu amunt. El 85% de la població viu als primers 30 quilòmetres més propers al mar.

És un dels trams del litoral mediterrani on és més urgent posar en marxa polítiques d'adaptació a curt, mitjà i llarg termini. Les velles mesures, les de tractar de contenir la mar amb formigó i llençar milions d'euros reposant la sorra de les platges, ja són clarament inservibles. A més, la sequera ha fet la seva presència a tot el territori català. Així, es van encadenant circumstàncies que cada cop agreugen més la situació: un territori on les rambles i rieres (llits naturals per on baixen les aigües de pluja a la mar) han estat fortament alterades per habitatges

i infraestructures; gleres de rius plenes d'obstacles que, com hi ha sequera, sembla no importar, però quan plou, es desborden. Aquesta situació és clara al **Maresme**, on l'augment de l'erosió, la reducció d'aportacions naturals de sediments i la destrucció dels ecosistemes costaners provoquen, igual que en altres punts del Llevant, que les platges pràcticament desapareguin a l'hivern.

Les platges catalanes fa anys que pateixen regressió a causa, d'una banda, de la menor aportació de sediments dels rius i, de l'altra, dels espigons i ports esportius que han augmentat l'erosió a les platges. Com a resultat, el grau d'exposició és molt més gran i els temporals marins causen cada cop més danys. Un dels casos més destacats és el de **Montgat**, una platja que ha perdut el 90% de la seva sorra¹. Les solucions aplicades fins ara, dics, espigons, regeneracions artificials de platges, són pegats extremadament cars que prioritzen la supervivència a curt termini de les platges. Però l'augment de la freqüència i la intensitat dels esdeveniments meteorològics extrems a causa de la crema de combustibles fòssils ha fet que

1 https://www.elconfidencial.com/espana/cataluna/2024-03-28/supresion-paseos-maritimos-erosion-playas-barcelona-maresme_3856599/

“QUAN UNA ONA TROBA UNA PLATJA NATURAL, L'ENERGIA ES DISSIPA A LA SORRA. PERÒ SI CONSTRUÏM BARRERES, L'ENERGIA DE XOC ES CONCENTRA I PROVOCA QUE L'ONA S'ENDUGUI MÉS TERRA CAP A LA MAR”

JOAN VILAPLANA, DIRECTOR DE L'OBSERVATORI DEL GEORISC DEL COL·LEGI DE GEÒLEGS DE CATALUNYA

Font

la durada d'aquestes obres ja no es mesuri en anys, sinó en mesos. Ja no és solució. Les regeneracions artificials de sorra s'han endut a la costa catalana més de 1.500 milions d'euros la darrera dècada, segons estimacions fetes pel personal tècnic².

Els passeigs marítims també estan en entredit. Juguen un paper vital per a la supervivència de les platges en limitar-les impedit que exerceixin el seu paper com a dissipadores de l'energia que ve de la mar. Segons un estudi recent de l'Escola de Camins de la Universitat Politècnica de Barcelona, els 11 passeigs marítims amb més risc de patir les conseqüències de la crisi climàtica es concentren sobretot a la meitat nord de Catalunya: **Llançà, L'Escala, Pineda de Mar, Vilassar de Mar, Premià de Mar, Masnou, Montgat, Salou, L'Ampolla** i dos passeigs marítims de **Sitges**.

L'única possibilitat és tornar la qualitat ambiental als espais costaners perquè el sistema es pugui mantenir. Això significa inventariar quines infraestructures, passeigs marítims i fins i tot habitatges situats en zones de màxim risc s'han de traslladar de la primera franja de costa, perquè aquesta pugui fer la seva funció

i protegir-nos. S'han de reconnectar els rius amb la mar i les platges, tal com demostren els estudis científics més recents³. Durant dècades el turisme ha deformat la costa al seu gust, però això ja no funciona més, aquesta activitat s'ha d'adaptar al territori i a les necessitats de la seva població.

Les solucions han de ser locals perquè cada tram de litoral té característiques pròpies, però han de ser acordades per les administracions i participades per la ciutadania de forma urgent. Ja no arribem a anticipar-nos al problema, perquè ja és aquí, però tot retard resultarà en més costos econòmics i humans. De moment, però, no sembla estar en els primers llocs ni el debat, ni la prioritització d'inversions.

El **Delta de l'Ebre** es troba en una situació molt delicada. Ja ho estava per causes naturals com l'erosió i la subsidència (enfonsament del terra), però el canvi climàtic l'està devorant literalment. Els temporals i la pujada del nivell del mar fan desaparèixer les seves platges quilomètriques; en els darrers 15 anys ha desaparegut un quilòmetre i mig de costa. Per la seva banda, els cultius de musclos se n'estan ressentint

greument; en menys d'una dècada, la seva producció ha baixat des dels deu milions de tones als tres milions actuals⁴. Els plans per a la seva conservació són només pegats, el Delta no sobreviurà si no li arriben prou sediments de l'Ebre, cosa que resulta gairebé impossible a causa del gran nombre d'embassaments que els retenen corrent a dalt.

Hi ha exemples en marxa de bones pràctiques. Des de fa anys l'aposta del municipi de **Malgrat de Mar**, al sud-est del delta del riu Tordera, ha estat utilitzar les solucions basades en la natura, protegint els espais verds i renaturalitzant l'entorn urbà. El resultat ha estat un augment de la captació de l'aigua dolça i la recuperació de les dunes, que nodreixen les platges de sorra i exerceixen una funció de protecció natural⁵.

El problema de les **inundacions** tampoc no és menor. Segons un informe de RiskCat, que avalua els riscos dels fenòmens extrems a Catalunya, un 15% de la superfície urbanitzada es troba a zona inundable (fluvial o marítima)⁶. L'any passat diversos municipis de la comarca del Montsià van patir pluges torrencials que van superar els 200 litres per metre quadrat. Les inundacions i els danys materials van ser quantiosos i Alcanar, Santa Bàrbara i Ulldecona van ser declarades com a zona catastròfica. Per part seva, el Servei de Protecció Civil de la Generalitat ha assenyalat que el risc d'inundació és la primera causa de pèrdues econòmiques i vides humanes a Catalunya⁷.

Zones amb més risc d'**inundació**: Delta de l'Ebre, el tram entre Malgrat de Mar i Blanes, zones properes

² https://www.eldiario.es/catalunya/litoral-catalan-queda-playas-hemos-urbanizado-mal-mar-recupera_1_9065877.html

³ Large scale restoration of coastal ecosystems through rivers to sea connectivity. <https://rest-coast.eu/>.

⁴ <https://www.rtve.es/noticias/20240605/estragos-cambio-climatico-delta-ebro-humedal-mas-importante-mediterraneo/16131471.shtml>

⁵ <https://climatica.coop/para-que-sirven-espigones-que-salpican-la-costa/>

⁶ <https://www.publico.es/sociedad/catalunya-necesita-repensar-costa-adaptarse-impactos-cambio-climatico.html>

⁷ <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/540922/proteccio-civil-servei-meteorologic-catalunya-crida-augmentar-lautoproteccio-davant-possibles-pluges-tardor-localment-torrencials>

al delta del Llobregat i Besòs (àrea metropolitana de Barcelona), punts de l'Alt Empordà (Girona). En gairebé tots els casos, tenen un nivell d'urbanització i d'infraestructures molt elevat.

La llista de problemes de la costa catalana té una altra assignatura pendent: la **contaminació per aigües fecals**, que suposa la prohibició del bany vuit dies a l'any de mitjana. Cada cop que les pluges torrencials arriben a la costa, moltes platges estan afectades per l'entrada d'aigües fecals. L'augment de la població i dels esdeveniments meteorològics extrems aguditzaran aquest problema⁸.

Barcelona és una de les ciutats més afectades per la turistificació. L'afluència massiva de turistes està causant una alteració profunda de la vida a la ciutat fins a arribar a situacions límit com eliminar de Google la línia d'autobús 116, que passa pel Parc Güell, perquè la puguin utilitzar les persones que viuen als barris per on discorre el traçat. En els darrers anys s'han implementat mesures per intentar limitar l'afluència com la

MEGACOMPLEX HARD ROCK PROJECTAT ENTRE VILA-SECA I SALOU. NECESSITARÀ LA MATEIXA QUANTITAT D'AIGUA QUE 30.000 PERSONES.

Font

moratòria a nous hotels o la limitació als allotjaments turístics. I és que les dades són demolidores: Barcelona té 480 hotels, davant dels 176 de fa dues dècades i 9.189 pisos turístics, congelats per llei per intentar limitar el preu del lloguer⁹. L'última mesura anunciada recentment ha estat la de limitar el nombre de creuers (el 2023 va rebre 803 creuers amb 3.568.000 passatgers).

Però sens dubte el projecte estrella que més enrenou ha aixecat és el **Hard Rock de Tarragona**, un d'aquells projectes que no deixa ningú indiferent. Un megacasino i dos hotels amb forma de guitarra de 75 metres d'alçada. Un projecte d'un altre segle, que no reparteix la riquesa a la societat i que, en una de les

pitjors sequeres de la història, necessitarà la mateixa quantitat d'aigua que 30.000 persones. La plataforma **Aturem Hard Rock** no ha parat de mobilitzar-se en contra del projecte¹⁰.

Punts de la costa amenaçats per la pujada del nivell del mar al 2030

L'erosió i la pujada del nivell del mar representen greus amenaces per al litoral català. A l'escenari actual de ritme de pujada del nivell del mar i contaminació i segons el consens científic establert al *Sisè Informe d'Avaluació del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic de les Nacions Unides* (IPCC 2021)¹¹, la pràctica totalitat del litoral es veurà afectada per l'erosió i la pujada del nivell del mar.

Aquest ascens posarà en risc les àrees següents en només sis anys:

Girona: Empúria Brava, Sant Pere Pescador, Sant Martí d'Empúries, L'Estartit, Mas Pinell, Torroella de Montgrí.

Barcelona: Aiguafreda, Palamós, Sant Feliu de Guíxols, Lloret de Mar, Blanes, Mataró, Premià de Mar, Alella de Mar, Sant Adrià de Besòs, Barceloneta, Delta del Llobregat, Garraf, Vilanova i la Geltrú.

Tarragona: Calafell, Coma-ruga, Torredembarra, Cambrils, L'Ametlla de Mar, Delta de l'Ebre.

⁸ <https://www.elperiodico.com/es/que-hacer/playas/20231022/contaminacion-playa-aguas-fecales-cloaca-cataluna-93536361>

⁹ https://www.infolibre.es/medioambiente/turismo-masas-ahoga-barcelona-cinco-anos-duplicado-llegada-extranjeros_1786705.html

¹⁰ <https://www.elsaltodiario.com/eleccion/hard-rock-regulacion-alquileres-complican-acuerdos-post-12m-catalunya>

¹¹ https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WG1_SPM_Spanish.pdf

Empúria Brava, Sant Pere Pescador, Sant Martí d'Empúries

L'Estartit, Mas Pinell, Torroella de Montgrí

Palamós

Sant Feliu de Guíxols

Lloret de Mar, Blanes

Aiguafreda, Mataró, Premià de Mar

Alella de Mar

Sant Adrià de Besòs, Barceloneta

Garraf, Delta del Llobregat

Vilanova i la Geltrú, Calafell, Coma-ruga

Torredembarra

Cambrils

L'Ametlla de Mar

Delta de l'Ebre

CATALUNYA

PUNTS DE LA COSTA AMENAÇATS PER LA PUJADA DEL NIVELL DEL MAR AL 2030

Font